

Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare år 2016

I detta PM beskriver vi statistik om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) år 2016. Syftet är att ge en beskrivning av sfi utifrån den officiella statistiken, i vilken de huvudsakliga resultaten lyfts fram. Texten är också tänkt att fungera som ett stöd för den som vill veta mer om vilken nationell statistik som finns och hur den kan tolkas. Inledningsvis ger vi en kort beskrivning av hur sfi är organiserat för att underlätta förståelsen av statistiken.

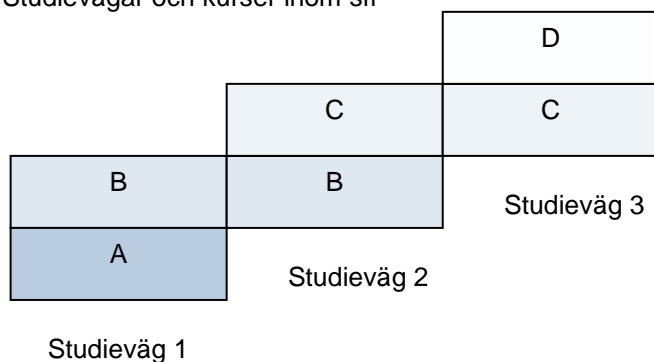
Statistiken för aktuellt år baseras på uppgifter som har insamlats vid två tillfällen under året av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Skolverket. Statistiken är en del av Sveriges officiella statistik.

Kort om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Från och med den 1 juli 2016 upphörde utbildning i svenska för invandrare som en egen skolform och blev istället en del av kommunal vuxenutbildning (komvux).

Sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i det svenska språket. Utbildningen är organiserad i form av tre studievägar om vardera två kurser. Sammantaget finns fyra kurser, A–D, varav två av kurserna ges på mer än en studieväg (se figur 1 nedan). Studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studieväg 1 vänder sig i första hand till personer med mycket kort studiebakgrund, medan studieväg 3 riktar sig till dem som är vana vid att studera. Även om en elev kan avsluta sfi efter respektive studieväg och kurs är intentionen att alla elever ska ges möjlighet att studera till och med kurs D.

Figur 1. Studievägar och kurser inom sfi

Elever, kursdeltagare och nybörjare

I den nationella statistiken finns uppgifter om elever, kursdeltagare och nybörjare. En elev är en person som har studerat en eller flera kurser under året. Eleven räknas som kursdeltagare på varje kurs där han eller hon deltar, varför antalet kursdel-

PM

2 (9)
Dnr 2017:00824

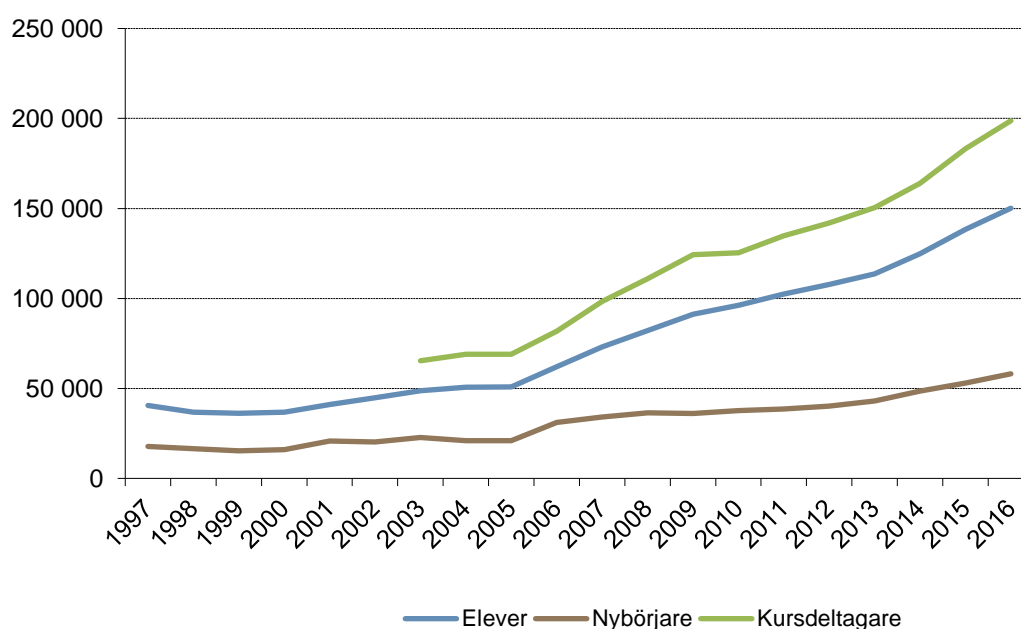
tagare överstiger antalet elever. Eleven räknas som nybörjare det år då han eller hon har sin första kursstart.

Antalet elever fortsätter att öka

År 2016 deltog drygt 150 000 elever i utbildning i svenska för invandrare. Det är en ökning med 8,5 procent jämfört med år 2015. Antalet elever har ökat varje år under 2000-talet. Sedan år 2007 har antalet elever mer än fördubblats. Även antalet nybörjare, dvs. personer som har sin första kursstart under året, fortsätter att öka.

År 2016 uppgick antalet kursdeltagare till nästan 199 000, vilket innebär att varje elev deltog i genomsnitt i 1,3 kurser under året.

Diagram 1: Antal elever, nybörjare och kursdeltagare¹ i sfi 1997–2016

Elevernas bakgrund varierar

Könsfördelningen bland eleverna var relativt jämn, 51 procent kvinnor respektive 49 procent män. Åldersfördelningen såg ut enligt följande: 56 procent 25–39 år, 30 procent äldre än 39 år och 14 procent yngre än 25 år. Andelarna i åldersgrupperna har varit stabila under den senaste 5-årsperioden.

Vad gäller elevernas utbildningsbakgrund hade 63 procent av eleverna minst 10 årig utbildning, en andel som har förändrats marginellt de senaste fem åren.

¹ Sfi var t.o.m. 2002 organiserat som en enda kurs. Sedan studievägssystemet infördes år 2003 kan en elev läsa flera kurser under ett år. För 2010 minskade antalet kurser som eleverna läste i genomsnitt. Detta beror på att byte av skola inte längre kan medföra att eleven räknas som kursdeltagare på samma kurs flera gånger, vilket förekom under tidigare år.

Dessutom hade 16 procent en 7–9-årig utbildning, 17 procent högst 6 årig utbildning och för drygt 3 procent saknades uppgift om utbildningsbakgrund. Kvinnor hade i genomsnitt kortare utbildning än män.

Det vanligaste modersmålet bland eleverna på sfi var arabiska. Totalt 36 procent av eleverna hade arabiska som modersmål. Därefter följde tigrinska, somaliska och persiska. Omkring sju av tio elever hade något av de tio största språken som modersmål. Bland de resterande eleverna var nästan 160 språk representerade. Syrien har varit det största födelselandet bland eleverna under de senaste tre åren. Andra vanliga födelseländer var Eritrea, Irak, Somalia, Afghanistan och Polen.

Två tredjedelar av eleverna studerar i kommunens egen regi

Kommunen är huvudman för sfi men kan välja att uppdra åt andra att anordna utbildningen på entreprenad.

Enligt rapporterade uppgifter läser nästan två tredjedelar av eleverna i kommunens egen regi. Därutöver studerar 3 procent av eleverna på folkhögskola, 3 procent i studieförbund och knappt en tredjedel hos annan kursanordnare.

De flesta folkhögskolor är huvudmän

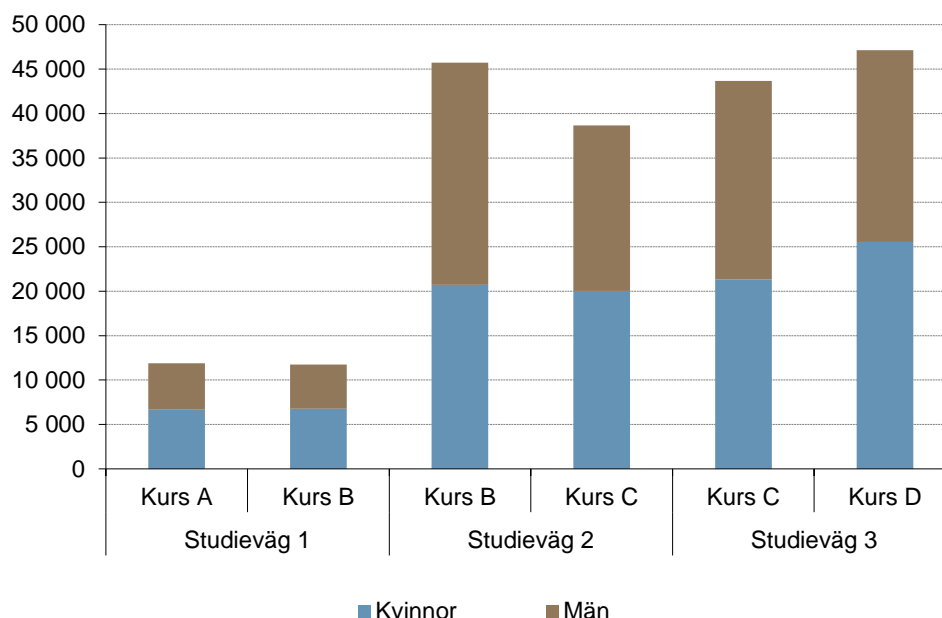
Från 2011 finns möjlighet för folkhögskolor att bli huvudman för utbildning motsvarande sfi, förutsatt att de har fått tillstånd för detta från Skolinspektionen. Av de ca 4 500 sfi-elever som under 2016 studerade vid en folkhögskola var det nästan 4 100 elever som gjorde detta på en utbildning motsvarande sfi med folkhögskolan som huvudman. Övriga knappt 400 elever som läste sfi på folkhögskola har kommunal huvudman.

Lägst antal kursdeltagare inom studieväg 1

År 2016 uppgick antalet kursdeltagare till nästan 199 000. Av kursdeltagarna läste 12 procent inom studieväg 1, 42 procent inom studieväg 2 och 46 procent inom studieväg 3. Under de senaste fem åren har kursdeltagarnas fördelning över de olika studievägarna varit tämligen stabil.

Männen är i majoritet på B-kursen inom studieväg 2 och på C-kursen inom studieväg 3, men är i minoritet vid övriga kombinationer av studievägar och kurser.

Eftersom utbildningsbakgrunden är en av de avgörande faktorerna för inom vilken studieväg en elev ska påbörja sina studier finns det stora skillnader mellan de olika studievägarna när det gäller just tidigare utbildning. Inom studieväg 1 studerar framför allt personer med 0–6 års tidigare utbildning, medan majoriteten inom studieväg 3 är personer med 10 års tidigare utbildning eller mer. Andelen kursdeltagare som har deltagit i läs- och skrivinlärning varierar också stort mellan de olika studievägarna. År 2016 deltog över hälften i läs- och skrivinlärning inom studieväg 1, jämfört med några enstaka procent inom studieväg 3.

Diagram 2: Antal kursdeltagare per studieväg och kurs 2016, fördelat på kön.

Studieresultat

Studieresultaten redovisas på flera olika sätt i statistiken. För kursdeltagare redovisas hur många som under året har slutfört eller avbrutit sin kurs, alternativt avser att fortsätta kursen under nästa år.² Skolverket redovisar också betygsfördelning samt genomsnittligt antal elevtimmar och genomsnittlig studietid för kursdeltagare som slutfört sin kurs. För nybörjare, som påbörjade sina studier 2014, redovisas hur många som har slutfört någon kurs med lägst godkänt resultat till och med 2016. Därutöver redovisas resultaten från de nationella slutproven.

Knappt fyra av tio kursdeltagare slutför sin kurs under året

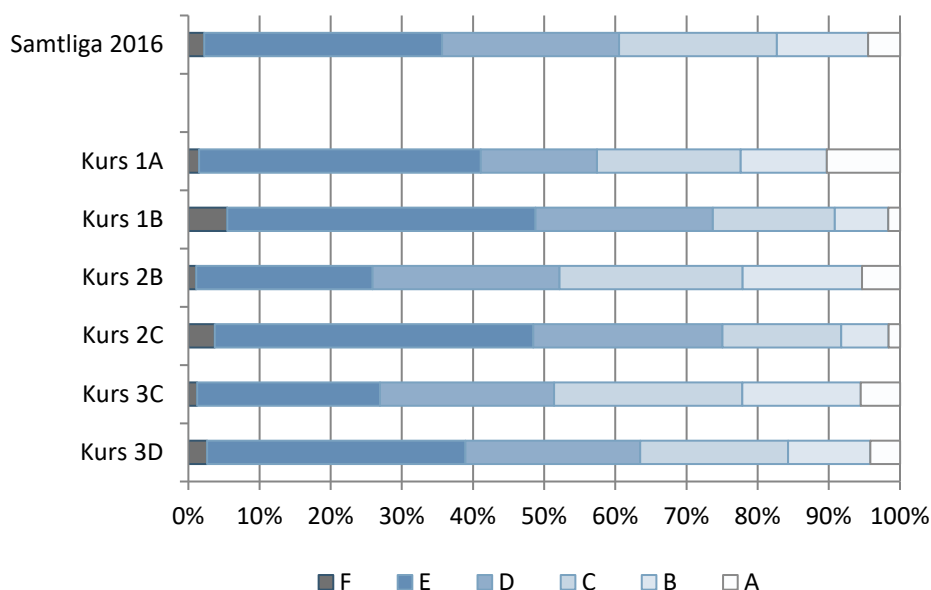
Under år 2016 slutförde 36 procent av kursdeltagarna sin kurs och 22 procent avbröt den. Därutöver var det 42 procent som antogs fortsätta kursen nästa år. Andelarna som slutför eller avbryter sin kurs har varit i stort sett oförändrade under de senaste fem åren. Högst andel avbrott finns på kurs 3C, inom vilken 27 procent avbröt sin kurs år 2016. Män avbryter i något högre utsträckning sina kurser än kvinnor.

² För de kursdeltagare som varken slutfört eller avbrutit sin kurs gör vi antagandet att de fortsätter kursen under nästa kalenderår. I praktiken behöver det dock inte alltid bli så.

Nästan alla får godkänt betyg

Uppgifter om betyg finns för drygt 72 000 kursdeltagare. Av dessa fick 98 procent lägst betyget E och 2 procent fick betyget F. Det var 5 procent som fick det högsta betyget, A. Resultaten skiljer sig dock åt mellan de olika kurserna.

Diagram 3: Betygsfördelning år 2016 uppdelat efter studieväg och kurs. Procent.

Sex av tio nybörjare får godkänt

Eftersom studierna i sfi ofta sträcker sig över flera olika kalenderår följs nybörjare under flera års tid. På det sättet blir det möjligt att ge en samlad bild av resultaten.

Bland nybörjarna 2014 hade 65 procent fått godkänt på någon kurs t.o.m. 2016. Det var 23 procent som hade gjort avbrott eller studieuppehåll och 12 procent antas fortsätta sin utbildning. Kvinnor fick i högre utsträckning än män godkänt på någon kurs. Män var mer benägna att avbryta utbildningen.

Tabell 1: Studieresultat t.o.m. 2016 för nybörjare 2014, prioriterat efter högsta godkända kurs.

Slutfört någon kurs Avbrott/studieuppehåll Fortsätter utbildningen	Nybörjare 2014, oavsett entré			därav entré på kurs					
	Totalt	Kvin- nor	Män	1A	1B	2B	2C	3C	3D
Samtliga elever	48 575	23 550	25 025	5 462	1 551	19 690	1 735	18 431	1 706
Slutfört någon kurs med minst godkänt resultat (%)	65	68	61	66	60	67	67	62	67
<i>därav</i>									
Kurs 1A	4	4	3	31					
Kurs 1B	2	3	2	16	22				
Kurs 2B	11	11	12	6	8	26			
Kurs 2C	8	8	8	6	13	16	22		
Kurs 3C	7	7	7	1	3	2	2	15	
Kurs 3D	32	36	28	5	13	23	43	47	67
Avbrott/studieuppehåll (%)	23	21	26	18	21	23	19	27	19
Fortsätter utbildningen (%)	12	11	12	16	19	11	14	11	14

Under åren 2014–2016 kan en elev ha slutfört fler än en kurs. Samma elev kan också ha avbrutit kurser och kan även delta i kurser som ännu inte är avslutade. För att kunna åskådliggöra resultaten på ett tydligt sätt prioriteras eleverna efter sin högsta godkända kurs. Eleverna räknas därmed bara en gång i tabell 1. Det innebär exempelvis att en elev som under åren 2014–2016 har slutfört kurs 1A, avbrutit kurs 1B och sedan slutfört kurs 2C kommer att redovisas som att han eller hon har slutfört kurs 2C med godkänt resultat. Prioriteringen får till följd att antalet elever som har slutfört en lägre kurs underskattas i tabellen. Till exempel framgår att ca 4 procent av samtliga nybörjare 2014 har slutfört kurs 1A som högsta kurs till och med 2016. I realiteten är det dock fler som har slutfört denna kurs under året, men då även slutfört högre kurser.

Det finns en del skillnader i deltagandet mellan män och kvinnor. Män slutför i lägre utsträckning minst en kurs och avbryter i högre utsträckning studierna i samtliga kurser.

Av statistiken framgår även vilka resultat nybörjare har uppnått beroende på startkurs. Av de nybörjare som år 2014 påbörjade kurs 1A var det 66 procent som slutförde någon kurs med godkänt resultat till och med år 2016. Det var 31 procent som slutförde kurs 1A medan 5 procent slutförde kurs 3D.

Genomsnittligt antal elevtimmar varierar stort beroende på startkurs

Riktvärdet för undervisningens omfattning i tid är enligt 2 kap. 24 § förordning (2011:1108) om vuxenutbildning 525 timmar. Riktvärdet får dock överskridas eller underskridas beroende på elevens behov. Både för nybörjare och för kursdeltagare i sfi redovisar Skolverket uppgifter om genomsnittligt antal undervisningstimmar. Av

statistiken framgår att nybörjare 2014 som slutförde minst en kurs med godkänt resultat t.o.m. 2016 i genomsnitt studerade i 486 timmar.

Antalet undervisningstimmar varierade kraftigt beroende på vilken studievägskurs eleven började på och elevens högsta avslutade kurs. Nybörjarna som påbörjade kurs 3D, och som avslutade kurs med godkänt resultat, studerade i genomsnitt i 138 timmar. Nybörjarna på kurs 1A som fick godkänt på minst en kurs studerade i genomsnitt i 606 timmar.

Skolverket redovisar även uppgifter om genomsnittlig studietid i veckor mellan start- och slutdatum. För nybörjare 2014 som slutförde minst en kurs med godkänt resultat t.o.m. 2016 var tiden mellan start- och slutdatum i genomsnitt 58 veckor. Även här finns stora skillnader beroende på startkurs. För de som påbörjade sina studier på kurs 1A krävdes i genomsnitt 67 veckor, jämfört med 20 veckor för dem som påbörjade sina studier på kurs 3D.

Nationella slutprov

Sedan år 2010 redovisar Skolverket uppgifter om resultaten på nationella slutprov i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. De nationella slutproven är obligatoriska att använda efter kurserna B, C och D. Proven ska fungera som ett stöd för lärare vid bedömning och betygssättning men är inga examensprov. Varje prov består av fyra delprov som prövar färdigheterna läsförståelse, hörförståelse, skriftlig produktion respektive muntlig interaktion. Betyg sätts på varje delprov och därefter beräknas ett sammanvägt provbetyg. Det sammanvägda provbetyget på slutproven beräknas genom att ett genomsnitt tas på de fyra delproven.³

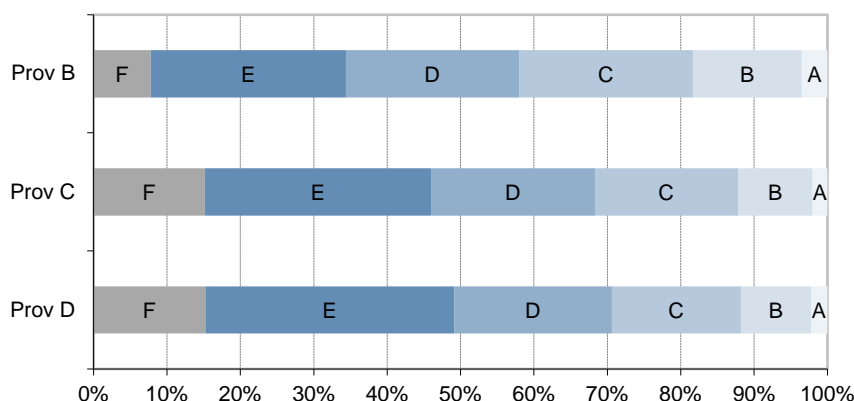
Flest får godkänt på nationellt slutprov i kurs B

Av de kursdeltagare, som år 2016 deltog i ett nationellt slutprov i sfi, var det 19 300 kursdeltagare som deltog i B-provet, 28 200 som deltog i C-provet och 21 800 som deltog i D-provet.⁴

Resultaten på proven skiljer sig åt mellan de olika kurserna. Högst resultat fick kursdeltagarna som deltog i prov efter kurs B, där fick 92 procent lägst betyget E i sammanvägt provbetyg. På C- och D-provet var motsvarande andelar 85 procent vardera. Det var bara några få procent av kursdeltagarna som fick det högsta betyget, A. Det delprov som eleverna klarade i lägst utsträckning var liksom tidigare år delprovet i skriftlig produktion. Kvinnor och män presterade i stort sett lika bra på sfi-proven. Det var dock en något högre andel män än kvinnor som inte klarade delprovet i skriftlig produktion.

³ Det finns vissa undantag till denna regel. Ett undantag är att en kursdeltagare högst kan få ett sammanvägt provbetyg två steg över det lägsta delprovsbetyget. En kursdeltagare som får betyget F på ett delprov kan högst få betyget E i sammanvägt provbetyg. Om en kursdeltagare får betyget F på två delprov kan han eller hon inte få ett godkänt sammanvägt provbetyg.

⁴ Detta avser kursdeltagare som fått ett sammanvägt provbetyg.

Diagram 4: Sammanvägt provbetyg år 2016 uppdelat per kurs. Procent.

Om Skolverkets statistik om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Skolverket publicerar statistik om sfi en gång per år. Från och med år 2009 publiceras statistiken över sfi per kalenderår istället för per läsår, i syfte att bättre spegla en flexibel vuxenutbildning.

Vill du se de aktuella tabellerna från vilka uppgifterna i denna PM är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik och utvärdering”. Där finns Sveriges officiella statistik om sfi för kalenderåret 2016 på riksnivå. Bifogat till denna PM finns en översikt över de tabeller om elever, kursdeltagare och studieresultat i sfi som Skolverket publicerar (se nästa sida).

Statistik på läns- och kommunnivå

Förutom statistik på riksnivå publicerar Skolverket uppgifter på läns- och kommunnivå i Skolverkets databas Jämförelsetal (www.jmftal.artisan.se). Där finns bl.a. uppgifter om elever och kursdeltagare i kommunen och om studieresultat. I databasen går det att se resultaten för en enskild kommun. Sammantaget visar kommunsiffrorna att det finns mycket stora skillnader mellan olika kommuner. I de fall resultaten är alltför osäkra prickas de (..). Detta blir aktuellt för kommuner med få elever.

Översikt över tabeller om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Uppgifter på riksnivå	
Elever och kursdeltagare	
Tabell 1	Antal elever, nybörjare och kursdeltagare Antal elever, nybörjare och kursdeltagare 1997–2016.
Tabell 2	Antal anordnare Antal utbildningsanordnare samt antal elever och kursdeltagare per anordnare.
Tabell 3A	Elever Antal elever efter kön, ålder, tidigare utbildning m.m.
Tabell 3B	Elever (forts.) Antal elever efter kön, modersmål och födelseland.
Tabell 4	Kursdeltagare Antal kursdeltagare efter studieväg och kurs samt fördelat på kön, ålder och utbildningsbakgrund m.m.
Studieresultat	
Tabell 1A	Kursdeltagare som slutfört, avbrutit eller fortsätter kurs Totalt samt fördelat efter kön, studieväg och kurs.
Tabell 1B	Betyg på kurser i sfi (kurser fr.o.m. 1 juli 2012) Betygsfördelning totalt och fördelat på studieväg och kurs, samt uppgifter om genomsnittligt antal elevtimmar och genomsnittlig tid i veckor mellan start- och slutdatum för de betygssatta kurserna.
Tabell 2A–C	Resultat för nybörjare 2014 Andel nybörjare 2014 som slutfört minst en kurs t.o.m. 2016. Uppgift om högsta slutförda kurs beroende på startkurs, fördelat efter kön. Även uppgift om genomsnittligt antal elevtimmar (tabell 2B) och genomsnittlig studietid (tabell 2C).
Tabell 3.1-3.7	Resultat för nybörjare 2014 Studieresultat t.o.m. 2016 för elever som påbörjat sin utbildning 2014, efter kön, ålder, utbildningsbakgrund, modersmål, födelseland, deltagande i läs- och skrivinläring och anordnare
Tabell 4	Genomsnittligt antal elevtimmar för nybörjare 2014 Genomsnittligt antal elevtimmar t.o.m. 2016 för nybörjare 2014 som slutfört minst en kurs. Totalt samt fördelat på kurs, kön, ålder m.m.
Tabell 5	Genomsnittlig tid i veckor för nybörjare 2014 Genomsnittlig tid mellan start- och slutdatum t.o.m. 2016 för nybörjare 2014 som slutfört minst en kurs. Totalt samt fördelat på kurs, kön, ålder m.m.
Nationella slutprov	
Tabell 1	Resultat på nationella slutprov i sfi (kurser fr.o.m. 1 juli 2012) Betygsfördelning på nationella slutprov i sfi, fördelat på kurs, delprov och kön.
Uppgifter på läns- och kommunnivå	
	Se databasen Jämförelsetal (www.jmftal.artisan.se)